

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 445/2014-49

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. augusta 2014 predbežne prerokoval sťažnosť M. B., zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Ciklaminim, Ipeľská 13, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tost 34/2013 zo 6. novembra 2013 v spojení s uznesením Špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp 81/2013 z 22. októbra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. decembra 2013 doručená sťažnosť M. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho

súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Tost 34/2013 zo 6. novembra 2013 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu“) v spojení s uznesením Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný súd“) sp. zn. Tp 81/2013 z 22. októbra 2013 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie špecializovaného súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi bolo uznesením vyšetrovateľky Prezídia Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, Národnej protizločineckej jednotky, expozitúry Bratislava, (ďalej len „národná kriminálna agentúra“) pod ČVS: PPZ-52/NKA-PZ-BA-2012 zo 17. januára 2013 vznesené obvinenie pre zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), b), c) a d) a ods. 2 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“). Uznesením vyšetrovateľky národnej kriminálnej agentúry pod ČVS: PPZ 52/NKA PZ-BA-2012 z 23. septembra 2013 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona. Ako sám sťažovateľ udáva, *„Po vznesení obvinenie dňa 23. 09. 2013 za členstvo v zločineckej skupine bol skutok z uznesenia zo dňa 17. 01. 2013 (drogová trestná činnosť) obvineným M. B... prekvalifikovaný na obzvlášť závažný zločin aj za použitia § 172 ods. 4 písm. b) Trestného zákona.“*. Sťažovateľ bol spolu s ďalšími spoluobvinenými uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 0 Tp 31/13 z 19. januára 2013 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 Tpo 10/2013 z 21. februára 2013 vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Krajský súd v Bratislave svojím uznesením sp. zn. 1 Tpo 53/2013 zo 7. augusta 2013 v spojení s uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 0 Tp 353/2013 z 24. júla 2013 rozhodol o predĺžení väzby sťažovateľa do 16. decembra 2013 a zároveň rozhodol o zmene dôvodu väzby len podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. V ďalšom najvyšší súd svojím uznesením sp. zn. 3 Tost 34/2013 zo 6. novembra 2013 v spojení s uznesením špecializovaného súdu sp. zn. Tp 81/2013 z 22. októbra 2013

rozhodol o zamietnutí žiadosti sťažovateľa zo 16. septembra 2013 o prepustenie z väzby. V ostatnom podal sťažovateľ na ústavnom súde sťažnosť.

3.1 Sťažovateľ v podanej sťažnosti podrobne popisuje priebeh svojej trestnej veci a v postupe orgánov činných v trestnom konaní nachádza viaceré pochybenia, ku ktorým uviedol, že *„Poukazujem predovšetkým na pochybenia OČTK týkajúce sa dôvodnosti vznesenia obvinenie. V zmysle skutkovej vety uvedeného uznesenia ide o totožný skutok, pre aký už bolo obvinenému vznesené obvinenie, preto som toho názoru, že za rovnaký skutok nemôže byť dva krát vznesené obvinenie aj keď s inou právnou kvalifikáciou a práve z toho dôvodu považujem predmetné uznesení za nezákonné, zmätočné a účelové.*

Som toho názoru, že uvedené uznesenie o vznesení obvinenia zo dňa 23. 9. 2013 pre zločin podľa § 296 Tr. zák., za ktorým nasledovala zmena právnej kvalifikácie (na obzvlášť závažný zločin podľa §172 ods. 1, písm. a, b, c, d, ods. 2 písm. c, ods. 4 písm. b Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b Tr. zák. a § 141 písm. a Tr. zák.) je účelové a násilné...

... tieto uznesenia boli teraz vydané iba z dôvodu, prečo neprepustiť obvineného M. B. na slobodu a takto vyfabrikovať nový väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. a Tr. por. a možno aj písm. b.

Rovnako mám zato, že kvalifikácia pre ktorú bolo vznesené obvinenie podľa § 296 Tr. zák. neobstojí a je to len pokus ako zmeniť vecnú príslušnosť, aby o veci konal špecializovaný trestný súd, ktorému by táto vec v rámci tejto kvalifikácie spadala do rozhodovacej právomoci podľa § 14 písm. i), j) Tr. por., o čom... v nedávnej minulosti... už... zo strany OČTK prišlo.

Poukazujem ďalej na tú skutočnosť, že uznesenie o vznesení obvinenia nie je dostatočne odôvodnené, z odôvodnenia nevyplývajú nové skutočnosti, ktoré by odôvodňovali skutočnosti uvedené v ňom a to, že obvinení mali naplniť skutkovú podstatu zločinu podľa § 296 Tr. zák., pričom skutočnosti, ktoré sa uvádzajú v odôvodnení boli už známe v čase vznesenia obvinenia dňa 17. 1. 2013... preto sa pýtam, prečo toto uznesenie nebolo vydané v januári 2013, keď PPZ, NKA, NPJ už tieto výsluchy mala k dispozícii?

Navyše konštrukcia zločineckej skupiny, ktorá je popísaná v odôvodnení je prinajmenšom absurdná, ktorá nemá oporu vo vykonanom procesnom dokazovaní v rámci prípravného konania a je účelová.

Rovnako, by som chcel poukázať, že trestné stíhanie vo veci samej bolo podľa § 199 ods. 1 Tr. por. začaté spolu s vznesením obvinenia podľa § 206 ods. 1 Tr. por. uznesením PPZ-52/NKA-PZ-BA-2012 zo dňa 23. 9. 2013, ktoré mi ešte nebolo doručené, avšak rovnako bolo začaté aj uznesením PPZ-52/NKA-PZ-BA-2012 zo dňa 16. 1. 2013 a rovnako aj dňa 6.3.2012. Preto sa pýtam koľkokrát sa pre tú istú vec môže začať trestné stíhanie vo veci samej podľa §199 ods. 1 Tr. por. ?“.

3.2.1 V nadväznosti na uvedené pochybenia orgánov činných v trestnom konaní sťažovateľ postupu a rozhodnutiam všeobecných súdov v konaní o jeho žiadosti zo 16. septembra 2013 o prepustenie z väzby vytýka v prvom rade nedostatočné/chabé zdôvodnenie trvania jeho väzby, ako aj samotnú vecnú absenciu dôvodov ďalšieho trvania jeho väzby, k čomu dôvodí, že „Z odôvodnení uznesenia ŠTS ako aj NS SR nevyplýva, na základe akých konkrétnych dôkazov dospeli súdy k záveru o existencii konkrétnych skutočností odôvodňujúcich nutnosť trvania väzby vo vzťahu k mojej osobe. Len domnienky, ničím nepodložené obavy a podozrenia pre záver o ďalšom trvaní väzby nepostačujú. Pokiaľ ide o dôvody uvádzané v týchto uzneseniach, tieto mohli odôvodňovať moju väzbu maximálne v počiatočnom štádiu vyšetrovania avšak, tak ako som už vyššie uvádzal, vzhľadom na doteraz vykonané procesné úkony v prípravnom konaní v mojej trestnej veci som toho názoru, že tieto nielen vyvracajú akékoľvek dôvody väzby ale aj moju vinu, samozrejme okrem výpovedí svedkov, ktorí sa snažia si pomôcť v ich vlastných trestných veciach a ktorí sa po páchaní ich trestnej činnosti v súčasnosti stavajú do pozície mučeníkov v snahe zbaviť sa svojej trestnej zodpovednosti. Z uznesení ŠTS a NS SR nevyplývajú vo vzťahu k mojej osobe žiadne významné a dostatočné dôvody, odôvodňujúce ďalšie trvanie väzby. Zároveň som toho názoru, že vzhľadom na odôvodnenia uznesení vo vzťahu k mojej osobe nemožno konštatovať, že by ŠTS ako aj NS SR pri rozhodovaní o mojej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu postupovali s osobitnou starostlivosťou.

... uznesenia ŠTS ako aj NS SR neboli vydané na základe starostlivého uváženia a zhodnotenia všetkých doposiaľ zhromaždených skutočností a dôkazov a preto uvedenými uzneseniami došlo k porušeniu mojich práv vyplývajúcich z čl. 5 ods. 4 Dohovoru ako aj z čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 17 ods. 1, 2,5 Ústavy SR.“.

3.2.2 V ďalšom namieta pochybenie v postupe najvyššieho súdu, ktoré malo spočívať v nerozhodnutí o právnom zástupcovi sťažovateľa podanej sťažnosti proti napadnutému rozhodnutiu špecializovaného súdu, k čomu sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu tvrdí, že „... dňa 22. 10. 2013 ŠTS rozhodol od stola o žiadosti môjho klienta na prepustenie z väzby na slobodu a to po jeho výsluchu zo dňa 14. 10. 2013 a vydal rozhodnutie, ktorým zamietol žiadosť môjho klienta, pričom mne bolo toto rozhodnutie doručené dňa 05. 11. 2013, na základe čoho som podal v zákonnej lehote sťažnosť, ktorú som poštou ale aj faxom poslal na ŠTS o 13.26 hod. dňa 6. 11. 2013, pričom následne som sa od môjho klienta M. B. dozvedel, že faxom dňa 6. 11. 2013 o 12.13 hod. mu bolo oznámené, že NS SR právoplatne rozhodol a zamietol sťažnosť môjho klienta proti predmetnému uzneseniu ŠTS, teda NS SR zamietol sťažnosť proti vyššie uvedenému rozhodnutiu STS ešte predtým, než mu bola doručená moja sťažnosť podaná v zákonnej lehote, ktorá mi začala plynúť dňa 6. 11. 2013, pričom o tejto mojej sťažnosti do dnešného dňa NS SR rozhodnuté nebolo.

Opätovne uvádzam, že proti... uzneseniu ŠTS zo dňa 22. 10. 2013 som podal sťažnosť aj ja, ako obhajca obvineného, a to v zákonnej lehote po oboznámení sa s predmetným uznesením ŠTS a to dňa 6. 11. 2013, pričom toto uznesenie mi bolo doručené dňa 5. 11. 2013. Avšak o tejto mojej sťažnosti aj napriek mojej urgencii zo dňa 13. 11. 2013 do dnešného dňa rozhodnuté nebolo.“. V dôsledku tohto postupu najvyššieho súdu „... celková dĺžka konania o žiadosti, ako aj sťažnosti je neprímerane dlhá, nakoľko... o mojej sťažnosti, ktorú som odôvodňoval až po doručení predmetného uznesenia ŠTS, do dnešného dňa rozhodnuté nebolo“.

3.3 V závere svojej argumentácie sťažovateľ v súhrne poukázal na to, že „o žiadosti... rozhodoval nezákonný sudca pre prípravné konanie ŠTS namiesto zákonného sudcu pre prípravné konanie OS BA I (z dôvodu vecnej nepríslušnosti)

... v zmysle Nálezu ÚS SR, sp. zn.: I. ÚS 307/2011 nebolo umožnené podať a odôvodniť sťažnosť až po oboznámení sa s písomným vyhotovením uznesenia ŠTS, č. k.: Tp 81/13 zo dňa 22. 10. 2013,

o sťažnosti... proti uzneseniu ŠTS bolo NS SR rozhodnuté skôr, než... obhajca obvineného v zákonnej lehote podal sťažnosť proti uzneseniu ŠTS po oboznámení sa s písomným vyhotovením predmetného uznesenia ŠTS dňa 6. 11. 2013,

o... sťažnosti zo dňa 6. 11. 2013 proti predmetnému uzneseniu ŠTS, ktorú... podal... obhajca obvineného po oboznámení sa s písomným vyhotovením uznesenia ŠTS do dnešného dňa NS SR rozhodnuté nebolo ako aj

... absentuje materiálna stránka a podmienka väzby

a zákonných ustanovení, ako aj ustanovení Dohovoru, uvádzam, že činnosťou, resp. nečinnosťou orgánov činných v trestnom konaní došlo k porušeniu týchto mojich základných práv a ľudských slobôd:

1. právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia v zmysle čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5 Ústavy SR,

2. právo na rozhodnutie o zákonnosti väzby bez zbytočných prieťahov v zmysle čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 17 ods. 2 v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy SR,

3. právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania v zmysle čl. 5 ods. 3 Dohovoru a čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

4. právo na zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 Ústavy SR .

5. právo podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy SR na základe ktorého možno vziať do väzby iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. “.

4. V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie „vyniesol tento nález:

1. Špecializovaný trestný súd a Najvyšší súd SR porušil práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5 Ústavy SR.

2. *Špecializovaný trestný súd a Najvyšší súd SR porušil práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 17 ods. 2 v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.*

3. *Špecializovaný trestný súd a Najvyšší súd SR porušil práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru a čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.*

4. *Špecializovaný trestný súd a Najvyšší súd SR porušil práva sťažovateľa podľa s čl. 48 ods. 1 Ústavy SR.*

5. *Špecializovaný trestný súd a Najvyšší súd SR porušil práva sťažovateľa podľa s čl. 17 ods. 5 Ústavy SR.*

6. *Uznesenie Špecializovaného trestného súdu, č. k. Tp 81/13 zo dňa 22. 10. 2013 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu, č. k.: 3 Tost zo dňa 6. 11. 2013 sa zrušujú a sťažovateľ... sa prepúšťa z väzby na slobodu.*

7. *Špecializovaný trestný súd a Najvyšší súd SR sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť trovy konania k rukám advokáta JUDr. Michala Ciklaminho...“.*

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu podľa § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach,

na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Článok 17 ods. 1 ústavy zaručuje osobnú slobodu. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

8. Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru má každý právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom... zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní [písm. c)]. Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

9. Dohovor v čl. 5 a ústava v čl. 17 sa svojím obsahom týkajú osobnej slobody jednotlivca. Rozdielom v znení týchto článkov je použitá terminológia, keď čl. 5 dohovoru výslovne priznáva právo či nárok súvisiaci s osobnou slobodou, zatiaľ čo čl. 17 ústavy

takéto termíny nepoužíva, ale ustanovuje jasné limity pre štát v prípade zásahov do osobnej slobody jednotlivca.

10. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (obdobne III. ÚS 271/07).

11. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Do obsahu právomoci ústavného súdu nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktorý viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne

uspôsobený na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02).

12. Ústavný súd pripomína, že jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je konať ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02).

13. Základné právo podľa čl. 17 ods. 2 ústavy vo svojom znení odkazuje na zákon, a preto pri posudzovaní otázky jeho rešpektovania alebo porušenia musí brať ústavný súd do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom, pričom v prípade zistenia závažného porušenia zákonnosti ide aj o porušenie ústavnosti (III. ÚS 48/00). Rovnako aj z čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je tak integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98). Aj čl. 5 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby k pozbaveniu osobnej slobody došlo „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a každé dohovorom prípustné pozbavenie osobnej slobody [čl. 5 ods. 1 písm. a) až f)] musí byť „zákonné“. Dohovor tu teda priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov v. Bulharsko z 20. marca 1997, § 43). Každé pozbavenie osobnej slobody zároveň musí byť v súlade s účelom čl. 5 dohovoru, ktorým je ochrana jednotlivca pred svojvôľou (Morsink v. Holandsko z 11. mája 2004).

14. Podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ako doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený, a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

- ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest,

- bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mať objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo

- bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

15. Podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku konať a rozhodovať možno len o väzbe osoby, proti ktorej bolo vznesené obvinenie. Odôvodnenie rozhodnutia o väzbe obsahuje aj uvedenie skutkových okolností, o ktoré sa výrok rozhodnutia o väzbe opiera. O väzbe koná a rozhoduje súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie, ktorý nie je pri vymedzení dôvodov väzby návrhom prokurátora viazaný. O sťažnosti proti rozhodnutiu súdu alebo sudcu pre prípravné konanie o väzbe koná a rozhoduje nadriadený súd. Pred rozhodnutím o väzbe musí byť obvinený vypočutý; o čase a mieste výsluchu sa vhodným spôsobom upovedomí prokurátor, obvinený a jeho obhajca, ak je dosiahnuteľný. Predseda senátu alebo sudca pre prípravné konanie vypočuje obvineného, a potom umožní prísediacim alebo sudcom, prokurátorovi a obhajcovi položiť obvinenému otázky týkajúce sa rozhodnutia o väzbe; bez výsluchu obvineného možno rozhodnúť o väzbe len vtedy, ak obvinený výslovne požiadal, aby sa konalo v jeho neprítomnosti alebo ak zdravotný stav obvineného neumožňuje jeho výsluch.

16. Podľa § 76 ods. 6 Trestného poriadku celková lehota väzby v prípravnom konaní spolu s väzbou v konaní pred súdom nesmie presiahnuť

a) dvanásť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre prečin,

b) tridsaťšesť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre zločin,

c) štyridsaťosem mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin.

Podľa § 76 ods. 7 Trestného poriadku z lehoty uvedenej v odseku 6 pripadá na prípravné konanie najviac

a) sedem mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre prečin,

- b) devätnásť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre zločin,
- c) dvadsaťpäť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin.

17. Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia... .

18. Sťažovateľ tvrdí, že k porušeniu jeho základných práv a slobôd čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru malo dôjsť uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 34/2013 zo 6. novembra 2013 v spojení s uznesením špecializovaného súdu sp. zn. Tp 81/2013 z 22. októbra 2013.

II.A

K namietanému porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 5 ods. 3 dohovoru

19. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

20. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo, ako sám sťažovateľ udáva, „*právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia v zmysle... čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5 ústavy SR*“, ústavný súd poznamenáva, že s prihliadnutím na svoju judikatúru už opakovane konštatoval (I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, II. ÚS 151/09), že ide o všeobecné ustanovenie, ktoré upravuje základné právo na súdnu ochranu, a to vo vzťahu ku konaniu vo veci samej, a nevzťahuje sa na konanie o väzbe, na ktoré je aplikovateľné ustanovenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ktoré je vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy v pomere špeciality a sú v ňom implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna

ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy.

21. Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Sťažovateľ v podanej sťažnosti namietal aj porušenie svojho práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy. Právo na nestranný súd (ktorého súčasťou je aj právo na zákonného sudcu) je obsiahnuté nielen v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale aj v čl. 5 ods. 4 dohovoru, keďže pojem „súd“ tu má identický význam. Z tých istých dôvodov treba právo na zákonného sudcu/nestranného sudcu považovať aj za súčasť čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy v prípadoch, keď súd rozhoduje o väzbe. Právo na zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 ústavy sa naproti tomu vzťahuje na konanie vo veci samej. Inými slovami, čl. 48 ods. 1 ústavy, ktorého porušenia sa sťažovateľ domáha vo svojej väzobnej veci, s touto nesúvisí, keďže sa tento článok vzťahuje na konanie vo veci samej, o ktoré v danom prípade nešlo. Najvyšší súd vo svojom napadnutom rozhodnutí v sťažnostnom konaní proti napadnutému rozhodnutiu špecializovaného súdu nerozhodoval v merite sťažovateľovej trestnej veci, teda o jeho vine/nevine, ale len o podmienkach jeho ďalšieho zotrvania vo väzbe ekvivalentne k skutkovým okolnostiam podporujúcim záver o dôvodnosti jej ďalšieho trvania. Pri skúmaní dôvodnosti väzby je právo na zákonného sudcu súčasťou čl. 5 ods. 4 dohovoru, resp. čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy.

22. Článok 5 ods. 3 dohovoru sa vo svojej prvej časti vzťahuje na rozhodovanie o prvotnom vzatí do väzby a jeho účelom je ochrana jednotlivca proti svojvoľnému zadržaniu, ktorá je zaručená podrobením aktu pozbavenia slobody nezávislej súdnej kontrole bez žiadosti zadržanej osoby (rozsudok McKay v. Veľká Britania z 3. októbra 2006, § 34, pozri aj Svák, J. Ochrana ľudských práv z pohľadu judikatúry a doktríny štrasburských orgánov ochrany práva. Žilina: Poradca podnikateľa 2003, s. 250), zatiaľ čo účelom čl. 5 ods. 4 dohovoru je umožniť osobe pozbavenej osobnej slobody [okrem iných prípustných spôsobov podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru aj väzbou v zmysle čl. 5 ods. 1 písm. c)

dohovoru] iniciovať konanie s cieľom dosiahnuť preskúmanie zákonnosti pozbavenia slobody a prepustenie na slobodu, ak sa ďalšie trvanie takéhoto pozbavenia osobnej slobody (väzby) preukáže byť nezákonné (napr. rozsudok Khodorkovskiy v. Rusku z 31. mája 2011, § 165).

23. Vo vzťahu k aplikovateľnosti čl. 5 ods. 4 dohovoru pri rozhodovaní o vzatí do väzby Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) uvádza, že ide o tzv. inkorporovanú kontrolu, čo znamená, že ak o počiatočnom pozbavení slobody rozhodol súd alebo ak zatknutá osoba bola predvedená pred sudcu, ktorý potom rozhodol o jej väzbe (čl. 5 ods. 3 dohovoru), čl. 5 ods. 4 dohovoru sa neuplatní, lebo súdna kontrola požadovaná týmto ustanovením je obsiahnutá už v tomto počiatočnom rozhodnutí. „Účelom čl. 5 ods. 4 dohovoru je zabezpečiť zatknutým alebo inak slobody pozbaveným osobám právo na súdnu previerku zákonnosti opatrenia, ktorým boli pozbavené slobody. Ak rozhodnutie o pozbavení slobody vydal správny orgán, čl. 5 ods. 4 dohovoru bezpochyby zaväzuje štáty poskytnúť zatknutej osobe možnosť obrátiť sa na súd, ale z ničoho nevyplýva, že to platí aj vtedy, keď takéto rozhodnutie vydal súd na základe súdneho konania. V tomto ostatnom prípade kontrola podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru je obsiahnutá už v pôvodnom rozhodnutí“ (rozsudok de Wilde v. Belgicko, 1971, séria A, č. 12, s. 40, § 76, I. ÚS 193/04). Ústavný súd sa nemohol zaoberať namietaným porušením sťažovateľom označeného čl. 5 ods. 3 dohovoru arbitrárnosťou a nedostatkom dôvodov (bližšie pozri bod 3.2.1) napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu, pretože týmto rozhodnutím v sťažnostnom konaní rozhodol najvyšší súd o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby, a teda preskúmaval podmienky ďalšieho trvania väzby v čase, keď sa sťažovateľ už vo väzbe nachádzal. Inými slovami, keďže v danom prípade ústavný súd neskúmal rozhodnutie najvyššieho súdu o vzatí do väzby, ale rozhodnutie najvyššieho súdu týkajúce sa dôvodnosti jej ďalšieho trvania, nebolo možné pristúpiť k skúmaniu porušenia práv sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru z dôvodu, že sa na konanie všeobecného súdu, ktorým sa rozhoduje o dôvodnosti ďalšieho trvania väzby, nevzťahuje.

24. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Článok 5 ods. 4 dohovoru zaručuje osobám pozbaveným osobnej slobody právo iniciovať konanie, v ktorom môžu spochybníť zákonnosť pozbavenia osobnej slobody, a zároveň dáva týmto osobám právo aj na to, aby po začatí takéhoto konania bolo súdom urýchlene rozhodnuté o zákonnosti pozbavenia slobody a nariadené jeho ukončenie, ak sa ukáže ako nezákonné (Rehbock c. Slovinsko, rozhodnutie z 28. novembra 2000, Vodeničarov c. Slovenská republika, rozsudok z 21. decembra 2000, § 33 — § 36). Ak teda sťažovateľ konštatuje, že „... celková dĺžka konania o žiadosti, ako aj sťažnosti je neprimerane dlhá... do dnešného dňa rozhodnuté nebolo“, v dôsledku čoho namieta porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd uvádza, že garancie týkajúce sa rýchlosti rozhodovania všeobecných súdov vo väzobných veciach v okolnostiach predmetnej veci o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby sú už súčasťou práva podľa čl. 17. ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru, pričom čl. 48 ods. 2 ústavy sa naň vecne nevzťahuje, pretože nachádza svoje uplatnenie v konaní v merite veci, teda v okolnostiach predmetnej veci v postupe orgánov činných v trestnom konaní alebo orgánov súdnej moci v rozhodovaní o vine/nevine sťažovateľa a na tento záver nadväzujúce ďalšie skutočnosti ako uloženie trestu, spôsob výkonu trestu a pod... . V závere ústavný súd už len dodáva, že čl. 5 ods. 3 dohovoru taktiež „ochraňuje“ osoby pozbavené osobnej slobody pred neopodstatnene dlhou väzbou (obdobne pozri napr. rozsudok vo veci Stögmüller v. Rakúsko, 10. novembra 1969, strana 40, § 5, na ktorý odkazuje aj rozsudok vo veci Punzelt, § 98), o čo vychádzajúc z argumentácie sťažovateľa v predmetnej veci nešlo.

25. Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti sťažovateľa pre namietané porušenie čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 5 ods. 3 dohovoru z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, pretože tieto články nemajú príčinné uplatnenie v okolnostiach sťažovateľovho väzobného stíhania, ktoré boli predmetom rozhodovania uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 34/2013 zo 6. novembra 2013 v spojení s dôvodmi vyjadrenými v uznesení špecializovaného súdu sp. zn. Tp 81/2013 z 22. októbra 2013.

26. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, II. ÚS 151/09) teda vyplýva, že na konanie o väzbe je aplikovateľné ustanovenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 4 dohovoru, v ktorých sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 4 dohovoru. V dôsledku uvedeného ústavný súd podrobil ústavnému prieskumu sťažovateľom napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 34/2013 zo 6. novembra 2013 v spojení s dôvodmi vyjadrenými v uznesení špecializovaného súdu sp. zn. Tp 81/2013 z 22. októbra 2013 len vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru.

II.B

K namietanému porušeniu práv podľa čl. 17 ods. 1, 2, a 5 ústavy a podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým rozhodnutím špecializovaného súdu

27. V čl. 127 ods. 1 ústavy zakotvený princíp subsidiarity znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

28. Pokiaľ ide o napadnuté rozhodnutie špecializovaného súdu, ústavný súd vzhľadom na už uvedené poukazuje na skutočnosť, že proti tomuto rozhodnutiu bolo možné podať sťažnosť podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku ako riadny opravný prostriedok (čo sťažovateľ aj využil), a preto sťažnosť v tejto časti bolo potrebné odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.C

K namietanému porušeniu práv podľa čl. 17 ods. 1, 2, a 5 ústavy a podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu

29. *O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).*

30. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 3 Tost 34/2013 zo 6. novembra 2013 v podstatnom uviedol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že sťažnosť je prípustná a bola podaná oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote. Na základe toho potom v zmysle § 192 ods. 1 Trestného poriadku preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť ako aj konanie týmto výrokom predchádzajúce, pričom dospel k záveru, že sťažnosť obvineného M. B. nie je dôvodná.

Z obsahu predloženého spisového materiálu vyplýva, že obvinený je trestne stíhaný uznesením vyšetrovatelky Prezídia Policajného zboru národnej kriminálnej agentúry, národnej protizločineckej jednotky Expozitúry Bratislava zo 17. januára 2013

pod ČVS: PPZ-52/NKA-PZ-BA-2012 pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 172 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/, písm. d/, ods. 2 písm. c/ Trestného zákona s poukázaním na § 138 písm. i/ Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v uznesení.

Dňa 30. apríla 2013 bola s touto trestnou vecou spojená súvisiaca trestná vec obvineného L. C., ktorý bol trestne stíhaný pre zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b/, písm. c/, písm. d/, ods. 2 písm. c/ Trestného zákona a pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/, písm. d/, ods. 2 písm. c/ Trestného zákona s poukázaním na § 138 písm. i/ Trestného zákona.

Dňa 23. septembra 2013 bolo obvinenému M. B. a spol. v tom istom trestnom konaní vyšetrovatelkou vznesené obvinenie pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a súčasne zmenená právna kvalifikácia predmetného skutku na obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/, písm. d/, ods. 2 písm. c/, ods. 4 písm. b/ Trestného zákona s poukázaním na § 138 písm. b/ Trestného zákona a na § 141 písm. a/ Trestného zákona.

Následne dňa 23. septembra 2013 bola do tohto konania spojená ďalšia súvisiaca trestná vec obvineného R. K., ktorý bol dovtedy stíhaný samostatne pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b/, c/, písm. d/, ods. 2 písm. c/, písm. e/ Trestného zákona s poukázaním na § 138 písm. b/ Trestného zákona.

Obvinení M. B. a spol. boli dňa 23. septembra 2013 vyšetrovatelkou Prezídia Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, Národnej protizločineckej jednotky, Expozitúry Bratislava písomne upovedomení o zmene právnej kvalifikácie.

Obvinený M. B. bol v tejto veci vzatý do väzby uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 0 Tp 31/2013, z 19. januára 2013 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1 Tpo 10/2013, z 21. februára 2013 z dôvodov uvedených v ustanovení § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Trestného poriadku. Lehota väzby u obvineného začala plynúť 16. januára 2013 o 03.40 hod. a je vykonávaná v Ústave na výkon väzby Bratislava.

Uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 0 Tp 353/2013, z 24. júla 2013 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1 Tpo 53/2013, zo 7. augusta 2013 bola u obvineného M. B. predĺžená lehota trvania väzby do 16. decembra 2013. Dôvody väzby boli obmedzené len na dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku.

Dňa 26. septembra 2013 predložil prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky súdu žiadosť obvineného M. B. o prepustenie z väzby na slobodu, nakoľko jej nevyhovel.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preštudovaní vyšetrovacieho spisu ČVS: PPZ 52/NKA-PZ-BA-2012 a súdneho spisu, sp. zn. Tp 81/2013, dospel k záveru, že sudca pre prípravné konanie pri rozhodovaní o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu, o písomnom sľube obvineného a o uložení dohľadu probačným a mediáčnym úradníkom rozhodol správne a v súlade so zákonom.

Pri rozhodovaní o sťažnosti obvineného mal najvyšší súd na zreteli tiež ustanovenie § 76 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého môže väzba v rámci základnej alebo predĺženej lehoty väzby v prípravnom konaní a v konaní pred súdom trvať len nevyhnutný čas.

Podľa § 76 ods. 2 Trestného poriadku základná lehota väzby v prípravnom konaní je sedem mesiacov.

Podľa § 76 ods. 6 písm. c/ Trestného poriadku celková lehota väzby v prípravnom konaní spolu s väzbou v konaní pred súdom nesmie presiahnuť štyridsaťosem mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin.

V posudzovanej veci i v súčasnom štádiu trestného konania je splnená základná materiálna podmienka, a to existencia väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Podľa zistenia najvyššieho súdu uvedený väzobný dôvod, pre ktorý bola obmedzená osobná sloboda obvineného jeho vzatím do väzby, sa opiera o skutočnosti, ktoré konkretizoval vo svojom rozhodnutí Špecializovaný trestný súd. Vyplýva z nich reálna obava z následkov predpokladaných v ustanovení upravujúcom dôvody preventívnej väzby. Najvyšší súd si závery súdu prvého stupňa osvojuje a s týmito sa v plnej miere stotožňuje a v ďalšom na ne odkazuje.

Obvinený M. B. sa snažil v odôvodnení podaných sťažností spochybníť výpovede svedkov B., P., H., D., K., Š., Š., obvinených C., M., P., ktoré ho usvedčujú z páchania trestnej činnosti. Tieto námietky obvineného súd posúdi až v ďalšom konaní v merite veci.

Najvyšší súd sa stotožnil aj so záverom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, že u obvineného nie je možné nahradiť väzbu písomným sľubom, resp. dohľadom probačného a mediačného úradníka. V danom prípade, s prihliadnutím na povahu trestnej činnosti, pre ktorú je obvinený trestne stíhaný, ani najvyšší súd písomný sľub a dohľad probačného a mediačného úradníka nepovažuje za dostatočné záruky na nahradenie väzby. Tieto substitučné inštitúty neodstraňujú obavu, že obvinený v prípade prepustenia na slobodu nebude pokračovať v trestnej činnosti. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že obvinený je otcom sedemmesačného maloletého dieťaťa (o čom nepredložil súdu žiadny doklad), resp. že je podnikateľ. Nie sú to výnimočné okolnosti prípadu, aké ma na mysli § 80 ods. 2, veta tretia Trestného poriadku.

Pokiaľ sa jedná o sťažovateľove námietky ohľadne zákonného sudcu, k tomuto Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že do 30. novembra 2012 vyšetroval trestnú vec Úrad boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru Slovenskej republiky Bratislava (ÚBOK PPZ SR) pod sp. zn. PPZ-79/BOK-BA-2012. Až z dôvodu organizačných zmien účinných od 1. decembra 2012 prešlo vyšetrovanie tejto trestnej veci na Národnú protidrogovú jednotku Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru Slovenskej republiky Bratislava (NPJ NKA PPZ SR) pod sp. zn. PPZ-52/NKA-PZ-BA-2012. Samotná zmena názvu úradu, zmena spisovej značky, keď totožnosť veci zostáva nezmenená, nemá za následok procesnú nepoužiteľnosť dôkazov vykonaných v tejto veci pred uvedenou zmenou. Na tomto závere nemení nič ani formálne pochybenie vyšetrovateľky NPJ NKA PPZ, ktorá v tej istej veci opätovne začala trestné stíhanie,

správne mala vzniesť len obvinenie a na vyššie uvedené skutočnosti poukázať v odôvodnení uznesenia.

Podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Po zmene pôvodnej právnej kvalifikácie skutku, vzhľadom na ustanovenie § 14 písm. i/, písm. j/ Trestného poriadku (pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu) bol príslušným na konanie a rozhodnutie Špecializovaný trestný súd v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica podľa § 24 ods. 1 Trestného poriadku.

Pokiaľ obvinený namietal, že o jeho žiadosti zo 16. septembra 2013 (podanej na Okresný súd Bratislava I) sa nerozhodlo v lehote jedného mesiaca, nedošlo tým k porušeniu jeho práva na súdnu ochranu, ale k porušeniu zásady o prednostnom rozhodovaní väzobných vecí, ktoré porušenie nemalo ale vplyv na správnosť výroku rozhodnutia Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica z 22. októbra 2013, sp. zn. Tp 81/2013.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil dôvod na zmenu rozhodnutia Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica a sťažnosť obvineného M. B. podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietol.“

31. Vzhľadom na obsahovú spojitosť uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 34/2013 zo 6. novembra 2013 s uznesením špecializovaného súdu sp. zn. Tp 81/2013 z 22. októbra 2013 považoval ústavný súd za potrebné uviesť aj podstatnú časť z napadnutého rozhodnutia špecializovaného súdu:

«Dôvody väzby u obvineného M. B., tak ako boli vymedzené pri doterajšom rozhodovaní súdov pri vzatí do väzby a predlžovaní lehoty väzby sa nezmenili, stále trvajú, nedošlo k zmene dôkaznej situácie v prospech obvineného M. B., skôr naopak, pričom prokurátor poukazuje na vznesenie obvinenia zo dňa 23. 09. 2013 za zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a zmenu právnej kvalifikácie vo vzťahu k drogovej trestnej činnosti, ktorá bola zmenená tak, aby vyjadrovala páchanie tejto trestnej činnosti ako členom zločineckej skupiny.

Materiálnymi podmienkami väzby sa podrobne zaoberal Krajský súd Bratislava najmä pri vzatí do väzby, ale aj neskôr pri predlžovaní lehoty väzby. Na rozdiel od názoru uvedeného v žiadosti o prepustenie o ktorom sa má rozhodovať, výpovede svedkov B., P., Š., H., D., obvinených C. a M. sú preverované vykonávaným dokazovaním v prípravnom konaní a tieto výpovede usvedčujú obvineného M. B. z trestnej činnosti, za ktorú je stíhaný. Navyše ich výpovede sa navzájom dopĺňajú, pričom je potrebné poukázať aj na výpovede svedkov B., K., utajeného svedka. Bude samozrejme predmetom ďalšieho vyšetrovania preverovanie skutočností ohľadom toho, ako sa obvinený M. B. zapojil do trestnej činnosti a v akom rozsahu.

Hodnotenie obvineného M. B., že výpovede svedkov B., P., H., D., Š. a obvinených C. a M. sú účelové v snahe vyhnúť sa postihu za spáchanie ich trestnej činnosti, za ktorú im hrozia vysoké tresty a že ich výpovede sa nezakladajú na pravde je založené na spochybňovaní uvedených svedkov, k tomu prokurátor vo svojom vyjadrení uvádza, že minimálne svedkovia B. a P. sú už právoplatne odsúdení za členstvo v zločineckej skupine... a za skutky, ktoré spáchali ako členovia uvedenej skupiny, takže neobstojí pri nich argumentácia obvineného M. B. Pokiaľ ostatní svedkovia uvádzajú skutočnosti, ktoré usvedčujú obvineného M. B., to neznamená, že klamú, to je otázkou vyhodnocovania dôkazov a možnosť miernejšieho postihu svedkov, ak spolupracujú pri objasňovaní trestnej činnosti spáchanej organizovaným charakterom, čo umožňuje Trestný zákon aj Trestný poriadok. Keďže ich výpovede, tak ako je už uvedené vyššie sa navzájom logicky dopĺňajú a tvoria tak ucelenú reťaz dôkazov, nie je momentálne dôvod na vyhodnotenie ich výpovedí v tom smere, že by klamali.

Pokiaľ obvinený M. B. tvrdí v žiadosti o prepustenie z väzby, že nie sú brané do úvahy výpovede v jeho prospech alebo sa nevykonávajú také dôkazy, k tomu prokurátor uviedol, že doteraz vykonané dôkazy ho nijako nezbavujú obvinenia. Spoluobvinení M. T. a D. L. doteraz využili svoje právo a odmietli vypovedať. Ich postavenie vyplýva z výpovedí obvineného M. P., utajeného svedka, k postaveniu T. vypovedajú aj iné osoby, napr. obvinený M. ďalšie osoby - C., S., P., Š., H., utajený svedok 2. Vo vyšetrovacom spise je teda viacero dôkazov preukazujúcich opodstatnenie ich trestného stíhania a postavenie v skupine.

Po vznesení obvinenia za zločineckú skupinu bude nevyhnutné vypočúvať niektorých svedkov opätovne (medzi nimi aj B., P., Š.) k uvedenému skutku a v rámci toho budú zrejme vypočúvaní aj iní svedkovia, ktorých uvádzali spomínaní svedkovia vo svojich predošlých výpovediach. Počet svedkov ktorých bude nevyhnutné vypočúť sa momentálne nedá odhadnúť, vzhľadom na to, že boli obvinení aj R. K. a L. F. a dôkazy budú vykonávané teda aj k ich účasti na trestnej činnosti.

Na rozdiel od názoru uvedeného v žiadosti o prepustenie z väzby, prokurátor nepokladá vyšetrovanie za chaotické a vzhľadom na viac úrovní riadenia medzi obvinenými pri páchaní trestnej činnosti, ich koordinovanie a vzájomnú nadväznosť pri páchaní trestnej činnosti je potrebné viesť spoločné trestné konanie a teda vykonávať dôkazy smerujúce k jednotlivým osobám, ale stále ide o vyšetrovanie skupinovej trestnej činnosti, kde jednotlivé osoby mali medzi sebou vzájomné vzťahy a nie je preto možné oddeliť vykonávanie dôkazov, resp. viesť samostatné konania voči členom zločineckej skupiny, čo by bolo nezmyselné, ak existujú v tomto štádiu konania dôkazy o tom, že páchali trestnú činnosť, ktorá sa im kladie za vinu v rámci zločineckého zoskupenia.

Sprocesňovanie odpočutých telefonických hovorov prebieha štandardným spôsobom a pokiaľ budú spracované telefonáty týkajúce sa jeho osoby, bude mať možnosť sa k nim vyjadriť, orgány činné v trestnom konaní však doteraz nikdy netvrdili, že by malo ísť o podstatné dôkazy pre posudzovanie jeho trestnej činnosti.

Argumentácia obvineného M. B. k dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je v podstate rovnaká ako bola pri sťažnosti voči predĺženiu lehoty väzby. Z pohľadu prokurátora nedošlo k zmene dôkazného stavu v prospech obvineného M. B., preto sa prokurátor v plnom rozsahu pridržiava predchádzajúceho rozhodovania súdov. Dôvodná obava z možného pokračovania v trestnej činnosti vyplýva predovšetkým z dlhodobo páchanej trestnej činnosti (viac ako 3 roky), pričom podľa doteraz zadovážených dôkazov bola páchaná vyložené za účelom získavania zisku. Pre naplnenie tohto dôvodu väzby nie je nevyhnutné, aby bol obvinený predtým odsúdený, toto nijako nevyplýva z Trestného poriadku. Obvineným M. B. prezentovaná podnikateľská činnosť neznamená, že sa nemohol dopúšťať trestnej činnosti, ktorá sa mu kladie za vinu, pričom posudzovanie jeho príjmov z podnikateľskej činnosti vo vzťahu k tomu, či mal páchať

trestnú činnosť za účelom získavania zisku bude predmetom ďalšieho dokazovania a zároveň podnikateľská činnosť nevylučuje, že by sa dopúšťal predmetnej trestnej činnosti.

Sudca pre prípravné konanie na základe žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu podanej obvineným M. B. určil termín výsluchu obvineného, na ktorý termín predvolal obvineného a o termíne upovedomil obhajcu obvineného a prokurátora.

Pri výsluchu pred sudcom pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu obvinený M. B. uviedol, že v rokoch 2008-2009 bol obvinený v kauze vraždy D. T. na základe výpovede jedného svedka, ktorý klamal a klamal kvôli tomu, že spolupracoval s bývalým ÚBOK-om a z tohto skutku bol oslobodený. Ďalej v roku 2011 v novembri bola zadržaná skupina okolo O. a spol. a pri tomto ich zadržaní bola všade medializovaná fotografia obvineného M. B. a jeho meno, že sa mal zúčastniť výbuchu auta a rodinného domu... Sudcovi pre prípravné konanie dal obvinený k nahliadnutiu článok z denníka Plus jeden deň z 1. júna 2013, podľa obsahu ktorého sa obvinený mal podieľať na tom výbuchu na príkaz J. O. V skutočnosti však ide iba o menovca.

Obvinený ďalej poukázal na to, že bol políciou sledovaný sledovacím zariadením GPS. Obvinený poukázal aj na ovplyvňovanie priebehu vyšetrovania postupom vyšetrovateliek, keď tieto navštevovali obvinených vo väzbe a hovorili obvineným ako majú vypovedať, aby boli za odmenu prepustení z väzby, čo sa aj v niektorých prípadoch stalo.

Na záver obvinený uviedol, že v prípade prepustenia z väzby sa bude zdržiavať na adrese trvalého bydliska, nedopustí sa žiadnej trestnej činnosti, dostaví sa na všetky predvolania, ktoré mu prídu. Ďalej využil svoje právo a odmietol vypovedať a odmietol odpovedať aj na otázky.

Obhajca obvineného navrhol vyhovieť žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu. Podľa obhajcu je celé konanie vedené na PPZ NKA, NPJ, Expozitúra Bratislava veľmi zvláštne. Klientovi bolo vznesené obvinenie pre skutok obzvlášť závažného zločinu podľa § 172 ods. 1 písm. a), b), c), d), ods. 2 písm. c) s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona. Konanie vedené proti jeho klientovi pokladá za účelové, lebo neboli produkované dôkazy s výnimkou tzv. profesionálnych svedkov. Týmto svedkom hrozia vysoké tresty, prípadne už sedia vo výkone na základe dohodnutých trestov, pričom im hrozili veľmi vysoké trestné sadzby a dostali tzv. paušálnu výsledkovú sadzbu 8 rokov.

Na obvineného M. B. vypovedajú svedkovia, ktorých nepozná, vypovedajú o niečom, čo obvinený mal spraviť, ale nespravil, bol bezmocný, čo ho dohnalo k tomu, že sa pokúsil o samovraždu a nekonal tak, ako mu bolo políciou naznačené. Podľa obhajcu sa začínajú „míňať“ dôvody väzby, a preto je treba založiť iný dôvod väzby vznesením obvinenia pre založenie a zosnovanie zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, na čo nasleduje pripojenie ďalších spisov k tejto trestnej veci a nakoniec prekvalifikácia konania tak, ako je to na NAK bežné, a to smerom hore. Obhajca apeloval na sudcu pre prípravné konanie, aby urobili koniec procesným chybám, ktoré sa v tejto kauze dejú. Obvinený M. B. je bezúhonný, je zárobkovo činný, je podnikateľ. Ak sudca pre prípravné konanie rozhodne, že dôvody väzby trvajú aj naďalej, obhajca požiadal za nahradenie väzby prijať písomný sľub obvineného a dohľad probačného a mediáčného úradníka nad obvineným.

Prokurátor sa pri výsluchu obvineného M. B. pred sudcom pre prípravné konanie v celom rozsahu pridržal písomne spracovaného vyjadrenia dorozujúceho prokurátora z 26. 09. 2013. Uviedol, že vyšetrowanie v predmetnej trestnej veci nie je ukončené, prebieha plynule a bez prieťahov a navyše obvinenému M. B. bola upravená právna kvalifikácia tzv. drogového trestného činu a rozšírená kvalifikácia o zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona. Doterajšími dôkazmi je potvrdené, že obvinený sa dopustil trestnej činnosti tak, ako mu je kladená za vinu. Prepustením obvineného na slobodu hrozí dôvodná obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti, teda sú tu dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Navrhol, aby súd zamietol žiadosť obvineného o prepustenie z väzby a neprijal písomný sľub ani dohľad probačného a mediáčného úradníka, pretože tieto náhrady za väzbu nie sú dostatočné. U obvineného ide o stíhanie za obzvlášť závažný zločin a neboli zistené žiadne výnimočné okolnosti prípadu podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku, ktoré by odôvodňovali prijatie navrhovaných záruk.

Podľa § 76 ods. 1 Trestného poriadku väzba v rámci základnej alebo predĺženej lehoty väzby v prípravnom konaní a väzba v konaní pred súdom môže trvať len nevyhnutný čas.

Podľa § 76 ods. 2 Trestného poriadku základná lehota väzby v prípravnom konaní je sedem mesiacov; prokurátor je povinný prepustiť obvineného na slobodu najneskôr

v posledný deň tejto lehoty, ak nepodá najmenej dvadsať pracovných dní pred jej uplynutím obžalobu, návrh na schválenie dohody o vine a treste alebo sudcovi pre prípravné konanie návrh na predĺženie tejto lehoty.

Podľa § 76 ods. 6 písm. c) Trestného poriadku celková lehota väzby v prípravnom konaní spolu s väzbou v konaní pred súdom nesmie presiahnuť štyridsaťosem mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin.

Podľa § 76 ods. 7 písm. c) Trestného poriadku z lehoty uvedenej v odseku 6 pripadá na prípravné konanie najviac dvadsaťpäť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin.

Podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhoví, predloží ju bez meškania so svojim stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, o čom upovedomí obvineného a jeho obhajcu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju obvinený, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí 30 dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť.

Sudca pre prípravné konanie preskúmal žiadosť obvineného o prepustenie z väzby na slobodu, podaný písomný sľub za nahradenie väzby a ponuku nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, vyjadrenie obvineného pred sudcom pre prípravné konanie spolu s vyjadreniami jeho obhajcu a prokurátora, spisový materiál (zväzky vyšetrovacieho spisu sp. zn. PPZ-52/NKA-PZ-BA-2012) v rozsahu potrebnom na rozhodnutie o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu a ponúknutých zárukách. Zistil, že žiadosť obvineného o prepustenie z väzby na slobodu nie je dôvodná.

Existencia formálnych aj materiálnych dôvodov väzby u obvineného M. B. je zachovaná aj v tomto štádiu trestného stíhania. Doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutky, pre ktoré bolo začaté trestné stíhanie boli spáchané, majú znaky konkrétnych trestných činov a existujú konkrétne dôvody na podozrenie, že predmetné skutky (ako sú konkrétne uvedené v uznesení vyšetrovateľa o vznesení obvinenia, ale aj v odôvodnení tohto uznesenia) spáchal aj obvinený M. B.

Rozhodovanie o väzbe nie je rozhodovaním o vine alebo nevine obvineného. Pri každom skúmaní dôvodnosti väzby sa však súd alebo sudca pre prípravné konanie musí zaoberať aj tým, či trestné stíhanie proti konkrétnej osobe je dôvodné, lebo väzba je výrazným zásahom do osobnej slobody každého občana, je výnimkou z pravidla a možno ju uplatniť iba vo výnimočných prípadoch.

Sudca pre prípravné konanie pri skúmaní tak dôvodnosti trestného stíhania proti obvinenému M. B. ako aj pri skúmaní dôvodnosti väzby preto zisťoval, či od predchádzajúceho rozhodnutia o väzbe nastali také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zmenu skorších rozhodnutí o väzbe, teda skúmal, či boli zadovážené dôkazy, ktoré by jednak zásadným spôsobom oslabili dôvodnosť podozrenia proti obvinenému M. B. alebo či boli do spisu doplnené také dôkazy či zistenia, ktoré by aspoň vo vzťahu k väzbe spôsobili zásadné pochybnosti o ďalšom trvaní väzby menovaného obvineného.

Ani v jednom ani v druhom smere spis nebol doplnený dôkazmi a zisteniami, ktoré by boli spôsobilé zmeniť predchádzajúce rozhodnutia o väzbe v prospech obvineného M. B. Možno konštatovať, že napokon ani sám obvinený v podanej žiadosti neuviedol ani jeden konkrétny dôkaz, ktorý by mohol presvedčivo zdôvodniť rozhodnutie o prepustení obvineného z väzby na slobodu. Okolnosť, že obvinený takýto dôkaz neuviedol však v žiadnom prípade nezbavuje sudcu pre prípravné konanie povinnosti skúmať už vyššie spomenutú dôvodnosť trestného stíhania proti konkrétnemu obvinenému a následne to, či dôvody väzby stále nezmenene trvajú.

Na tomto mieste považuje sudca pre prípravné konanie za potrebné uviesť, že nemožno prisvedčiť argumentácii obhajcu obvineného, keď konanie vedené proti jeho klientovi pokladá za účelové, lebo neboli produkované dôkazy s výnimkou tzv. profesionálnych svedkov, ktorým hrozia vysoké tresty, prípadne už sedia vo výkone na základe dohodnutých trestov, pričom im hrozili veľmi vysoké trestné sadzby a niektorí už dostali tzv. paušálnu výsledkovú sadzbu 8 rokov.

Ak sa niektorí z obvinených (v iných trestných veciach už obžalovaní) rozhodli priznať k spáchaniu trestnej činnosti, Trestný zákon i Trestný poriadok takýto postup obžalovanému dovoľuje a pri ukladaní trestu Trestný zákon podľa § 36 písm. n), písm. o) priznáva poľahčujúcu okolnosť, ktorá má význam pri ukladaní trestu. Nie je namieste, ak

obvinený M. B. a jeho obhajca vyčítajú iným obvineným zákonný postup, ktorí oni nevyužili.

Rovnako nie je namieste obviňovať vyšetrovateľov trestných vecí z ovplyvňovania priebehu vyšetrovania, najmä údajným nahováraním niektorých páchatel'ov na výpovede, keď na to nemajú obvinený ani obhajca relevantné dôkazy.

Na strane druhej treba stručne zmieniť, že najmä niektoré prepisy telefonických hovorov obvinených, spolu so záznamami o sledovaní podozrivých spolu s obsahom výpovedí najmä M. P., J. P., F. M., K. Š. a niektorých ďalších osôb, tvoria už teraz dostatočný dôkazný podklad pre záver, že nejde o vykonštruovanú trestnú činnosť vo vzťahu k obvinenému M. B., ale o celkom konkrétne dôkazy z prostredia blízkeho M. B., navyše od osôb, ktoré s ním prichádzali do kontaktu práve v súvislosti s páchaním vyšetrovanej trestnej činnosti. Svedkovia alebo aj obvinení vypovedajú tak, že ich podrobné výpovede možno hodnotiť ako opis udalostí, ktoré prežili osobne, nejde len o svedectvá z počutia, lebo zasadzujú udalosti do konkrétneho času a miesta a spomínajú aj menovite konkrétne osoby a opisujú konania týchto osôb. To do značnej miery zvierohodňuje ich výpovede.

Sudca pre prípravné konanie preto konštatuje, že dôvod väzby u obvineného M. B. tak, ako bol opakovane potvrdzovaný predchádzajúcimi väzobnými rozhodnutiami sa nezmenil a naďalej trvá. Dôvod tzv. preventívnej väzby vyplýva predovšetkým zo spôsobu fungovania skupiny, spôsobu jej organizovania i viacerých dôkazov zaistených vo veci, ktoré preukazujú, že ak aj niektorá z obvinených osôb pracovala, prípadne podnikala, išlo len o „doplňkovú“ činnosť, lebo je dôvodné podozrenie, že väčšinu svojich príjmov mali členovia zločineckej skupiny z protizákonnej, násilnej a drogovej trestnej činnosti, ktorá okrem iného spočívala nielen v ovládaní niektorých nižšie postavených členov skupiny, ale aj v ovládaní časti podnikateľského prostredia, ktorého predstavitelia museli členom skupiny odvádzať rôzne poplatky za tzv. ochranu.

Preskúmaním častí spisu, ktoré sa vzťahujú na trestnú činnosť obvineného M. B. a dôvody jeho väzby sudca pre prípravné konanie nezistil v konaní proti obvinenému M. B. priedahy. Pobyt vo väzbe môže podľa Trestného poriadku trvať len nevyhnutný čas (§ 76 ods. 1 Trestného poriadku). Väzba, najmä jej dôvody, sa neriadia subjektívnymi predstavami obvineného, či želaniami strán v konaní, ale podlieha prísnemu preskúmvaniu

policiantom, prokurátorom a sudcom pre prípravné konanie a súdom (§ 79 ods. 2 Trestného poriadku).

Sudca pre prípravné konanie potom na základe všetkých vyššie uvedených skutočností zamietol žiadosť obvineného M. B. o prepustenie z väzby na slobodu ako nedôvodnú.

Čo sa týka sľubu poskytnutého obvineným M. B. za nahradenie väzby, sudca pre prípravné konanie konštatuje, že takáto záruka nie je postačujúca na nahradenie väzby menovaného obvineného. Treba súhlasiť s argumentáciou prokurátora, že proti obvinenému M. B. je vedené trestné stíhanie aj pre obzvlášť závažný zločin a súčasne z vyšetrovacieho spisu nevyplývajú zistenia, ktoré by bolo možné vo vzťahu k tomuto obvinenému vyhodnotiť ako výnimočné okolnosti prípadu. V takomto prípade nie je možné podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku prijať písomný sľub obvineného. Rovnaká argumentácia sa vzťahuje aj na rozhodovanie o nahradení väzby obvineného dohľadom probačného a mediačného úradníka. Preto ponúknuté záruky nemohli byť prijaté ako náhrada väzby obvineného M. B.»

32. Z čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy možno vyvodit' základné právo na osobnú slobodu, ako aj zásadu, že pozbaviť niekoho osobnej slobody možno iba z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Ďalšie odseky čl. 17 ústavy uvádzajú konkrétne spôsoby pozbavenia, resp. obmedzenia osobnej slobody, ktoré za splnenia ustanovených podmienok sú prípustné. Jedným z týchto spôsobov je aj vzatie do väzby, resp. držanie vo väzbe v zmysle čl. 17 ods. 5 ústavy. Preto možno uviesť, že v prípade pozbavenia osobnej slobody vzatím do väzby, resp. držaním vo väzbe je okrem čl. 17 ods. 5 ústavy vždy dotknutý aj čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy (I. ÚS 220/04). Z hľadiska posúdenia čl. 5 ods. 4 dohovoru má osoba vo väzbe právo na preskúmanie hmotných a procesných podmienok väzby, ktoré sú určujúce pre posúdenie jej zákonnosti. Požiadavka preskúmania hmotných podmienok znamená povinnosť preskúmať okolnosti svedčiace pre a proti väzbe a rozhodnúť s poukazom na právne kritériá, či sú dané dôvody opodstatňujúce väzbu, ako aj prepustenie na slobodu, pokiaľ také dôvody neexistujú (rozsudok Schiesser c. Švajčiarsko, 1979). Inými slovami, je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky

okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe (Tóth c. Rakúsko, 1991).

33. Z judikatúry ústavného súdu je zrejmé, že z práva nebyť vo väzbe z iného ako zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu vyplýva priama spojitosť zákonného väzobného dôvodu s rozhodnutím sudcu alebo súdu nielen pri vzatí do väzby, ale aj počas jej trvania. V prípadoch, keď sa ústavný súd zaoberal možným porušením základného práva na osobnú slobodu v zmysle čl. 17 ústavy rozhodnutím súdu konajúceho o zákonnosti väzby, konštatoval, že otázka, či je väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj na znenie dohovoru (napr. III. ÚS 79/02, III. ÚS 77/05).

34. Povinnosť súdov vyplývajúca zo základného práva zaručeného v čl. 17 ods. 2 ústavy postupovať v prípade trestného stíhania obvinenej osoby a pozbavenia jej osobnej slobody väzbou „spôsobom, ktorý ustanoví zákon“, vyžaduje, aby procesný postup súdu konajúceho vo veci rešpektoval nielen ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov s právnou silou zákona (v danom prípade predovšetkým Trestného poriadku), ale taktiež aj ustanovenia príslušných medzinárodných zmlúv, ktoré sú súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky a v zmysle čl. 7 ods. 5 a čl. 154c ods. 1 ústavy majú pred zákonom prednosť, ak poskytujú väčší štandard ochrany základných práv a slobôd.

35. V zmysle uvedených ústavných záruk osobnej slobody musí byť preto väzba chápaná ako výnimočný prostriedok zaistenia obvineného pre účely trestného konania v prípade zistenia skutočností ustanovených zákonom, ktoré odôvodňujú nevyhnutnosť jeho použitia v záujme včasného a náležitého objasnenia trestných činov a spravodlivého postihu ich páchatel'ov. Výnimočnosti tohto prostriedku musí zodpovedať aj jeho čas použitia tak, aby väzba nepresiahla v konkrétnom prípade s ohľadom na jeho okolnosti nevyhnutnú dobu. Trvanie väzby možno totiž v konkrétnom prípade ospravedlniť, len ak existujú jasné náznaky skutočného verejného záujmu, ktoré napriek prezumpcii neviny prevažujú nad

právom obvineného na osobnú slobodu. Trvanie väzby nad lehotu, ktorá je zákonom ustanovená ako maximálna, už podľa ústavy nemožno v žiadnom prípade ospravedlniť.

36. Sťažovateľ voči napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu v spojení s dôvodmi napadnutého rozhodnutia špecializovaného súdu namietal, že „... *neobsahujú žiadne konkrétne skutočnosti vo vzťahu k mojej osobe, odôvodňujúce obavu ďalšieho trvania väzobných dôvodov. Odôvodnenie uznesenia NS SR je všeobecné, povrchné a v podstate odkazuje len na uznesenie ŠTS a stotožňuje sa s dôvodmi uvedenými v jeho odôvodnení a tieto si zároveň aj NS SR osvojuje a v plnom rozsahu na ne poukazuje.*“.

37. Ústavný súd po ústavnom prieskume napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu (a príslušnej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia špecializovaného súdu, na ktorého dôvody poukazuje a stotožňuje sa s nimi aj najvyšší súd, pozn.) konštatuje, že z ich odôvodnenia vo vzťahu k zákonom predpokladanému ďalšiemu zotrvaníu sťažovateľa vo výkone väzby nevyplýva nič, čo by signalizovalo arbitrárny alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy vo veci konajúcimi súdmi vrátane právnej úpravy práva na slobodu a bezpečnosť podľa dohovoru s dôsledkom porušenia sťažovateľom označených práv a jeho ďalším nezákonným zotrvaním vo výkone väzby. Ústavný súd teda konštatuje, že najvyšší súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Trestného poriadku podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Zo záverov, ku ktorým dospel najvyšší súd pri posudzovaní podmienok ďalšieho zotrvaníu sťažovateľa vo väzbe v jeho trestnej veci, pritom nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení Trestného poriadku, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Najvyšší súd, ako aj špecializovaný súd (v príslušnej časti odôvodnenia svojho napadnutého rozhodnutia, pozn.) dostatočne podrobne skúmali pretrvávajúce okolnosti pozbavenia osobnej slobody sťažovateľa nielen z hľadiska relevantných zákonných ustanovení Trestného poriadku, ale aj z hľadiska rešpektovania základných práv a slobôd sťažovateľa garantovaných ústavou a dohovorom; uvedenú potrebu ponechania sťažovateľa vo väzbe zdôvodnili poukazom na konkrétne skutočnosti vyplývajúce z hľadiska

materiálnej interpretácie podmienok preventívnej väzby. Závery najvyššieho súdu nachádzajú oporu aj v skutkových okolnostiach sťažovateľovej trestnej veci a už vykonanom dokazovaní, ktoré s prihliadnutím na závažnosť trestnej činnosti, z ktorej je obvinený, a jej organizovaný prvok opodstatňujú jej ďalšie trvanie, a to aj v rovine dĺžky jej trvania, ktorá v čase podania ústavnej sťažnosti trvala v podstate 1 rok, čím nebola v rozpore s § 76 ods. 7 Trestného poriadku. Ústavný súd teda konštatuje, že všetky sťažovateľom prednesené argumenty, ktoré boli zohľadnené súdom prvej inštancie, boli prítomné aj v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu, ktorý sa s nimi vo svojom napadnutom rozhodnutí vysporiadal aj s ohľadom na zákonom predpokladané ďalšie zotrvanie sťažovateľa vo výkone tzv. „preventívnej väzby“. Podľa názoru ústavného súdu tak skutkové zistenia podporené vykonávaným dokazovaním, ako aj z nich odvodené závery najvyššieho súdu vychádzajúce zo záverov špecializovaného súdu sú na základe týmito súdmi prezentovanými myšlienkovými postupmi a hodnoteniami dostatočne odôvodnené a dávajú odpovede na všetky pre záver o neprepustení sťažovateľa z väzby/o pokračovaní jeho väzobného stíhania podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku podstatné skutkové a právne otázky. Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd vníma sťažovateľom predstreté námietky (pozri bod 3.2.1, bod 36, pozn.) ako zjavne neopodstatnené, čo podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde zakladá dôvod odmietnutia sťažnosti v tejto jej časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

38. Ústavný súd vo vzťahu k odôvodnenosti podozrenia pri vznesení obvinenia vo svojej judikatúre uviedol, že Trestný poriadok (ako zákon, na ktorý poukazuje ústava vo svojom čl. 17 ods. 2) nevyžaduje, aby existencia dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu bola podložená aj zodpovedajúcimi dôkazmi proti obvinenému. Pri rozhodovaní o väzbe postačuje dostatočne preukázať podozrenie, že obvinený spáchal skutok, ktorým naplnil znaky skutkovej podstaty príslušného trestného činu. V tejto súvislosti je, naopak, potrebné zdôrazniť, že až po vznesení obvinenia sa v rozhodujúcej miere otvára priestor na dokazovanie v prípravnom konaní, v dôsledku čoho sa dôvodnosť vzneseného obvinenia postupne „odkrýva“ (t. j. buď potvrdzuje, alebo vyvracia) práve dokazovaním. Samotné dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku rátajú

s existenciou takéhoto dokazovania počas prípravného konania (m. m. IV. ÚS 383/04, IV. ÚS 217/2013).

39. Vo vzťahu k dôvodnému podozreniu ako materiálnej podmienke uvalenia väzby ústavný súd považuje za potrebné pripomenúť, že v súlade s judikatúrou ESĽP sa uznáva, že „dôvodné podozrenie“ („reasonable suspicion“) treba považovať za dôležitú súčasť záruk každého proti jeho svojvoľnému zatknutiu alebo väzbe. Dôvodné podozrenie predpokladá existenciu faktov alebo informácií, ktoré by objektívnemu pozorovateľovi umožnili úsudok o tom, že konkrétna osoba mohla spáchať trestný čin, pričom jeho dôvodnosť závisí vždy od všetkých okolností každého konkrétneho prípadu (rozsudok ESĽP vo veci Fox, Cambell a Hartley v. Veľká Británia z 30. augusta 1990).

40. Dôvodné podozrenie („reasonable suspicion“) ako materiálna podmienka uvalenia väzby/d'alsieho trvania väzby nachádza svoje zvýraznenie v prípade závažnej trestnej činnosti osobitne s organizovaným/zločineckým prvkom. Aj ESĽP vo svojej judikatúre uznal, že existenciu všeobecného ohrozenia, ktoré vyplýva z organizovaného charakteru trestnej činnosti pripisovanej s'ťažovateľovi, možno akceptovať ako dôvod jeho zadržania vo väzbe po určitý čas. V takých prípadoch zväčša vystupuje množstvo obvinených a potreba zadováženia rozsiahlych dôkazov z množstva zdrojov a posúdenia skutkových okolností a miery predpokladanej zodpovednosti každého z obvinených môže predstavovať relevantný a dostatočný dôvod na držanie s'ťažovateľa vo väzbe počas obdobia nevyhnutného na ukončenie vyšetrovania, vypracovanie obžaloby a vykonanie dôkazov výsluchom obvinených. V prípadoch týkajúcich sa organizovaných zločineckých skupín je navyše riziko, že by zadržovaná osoba mohla vyvíjať nátlak na svedkov alebo ostatných spoluobvinených alebo iným spôsobom mariť konanie, veľmi vysoké (pozri napr. rozsudok ESĽP vo veci Celejewski v. Poľsko zo 4. mája 2006).

41. K ďalšej s'ťažovateľom podanej námietke spočívajúcej v tom, že „... o žiadosti... rozhodoval nezákonný sudca pre prípravné konanie ŠTS namiesto zákonného sudcu pre prípravné konanie OS BA I (z dôvodu vecnej nepríslušnosti)...“, ústavný súd poukazuje

na jej zdôvodnenie najvyšším súdom v napadnutom rozhodnutí, z ktorého vyplýva, že „... do 30. novembra 2012 vyšetroval trestnú vec Úrad boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru Slovenskej republiky Bratislava (ÚBOK PPZ SR) pod sp. zn. PPZ-79/BOK-BA-2012. Až z dôvodu organizačných zmien účinných od 1. decembra 2012 prešlo vyšetrowanie tejto trestnej veci na Národnú protidrogovú jednotku Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru Slovenskej republiky Bratislava (NPJ NKA PPZ SR) pod sp. zn. PPZ-52/NKA-PZ-BA- 2012. Samotná zmena názvu úradu, zmena spisovej značky, keď totožnosť veci zostáva nezmenená, nemá za následok procesnú nepoužiteľnosť dôkazov vykonaných v tejto veci pred uvedenou zmenou. Na tomto závere nemení nič ani formálne pochybenie vyšetrovateľky NPJ NKA PPZ, ktorá v tej istej veci opätovne začala trestné stíhanie, správne mala vzniesť len obvinenie a na vyššie uvedené skutočnosti poukázať v odôvodnení uznesenia.

Po zmene pôvodnej právnej kvalifikácie skutku, vzhľadom na ustanovenie § 14 písm. i/, písm. j/ Trestného poriadku (pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu) bol príslušným na konanie a rozhodnutie Špecializovaný trestný súd v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica podľa § 24 ods. 1 Trestného poriadku.“

42. Z § 14 Trestného poriadku vyplýva pôsobnosť špecializovaného súdu, ktorá v okolnostiach sťažovateľovej trestnej veci nachádzala svoje vyjadrenie v § 14 písm. i) – trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny..., ako aj v § 14 písm. j) – obzvlášť závažné zločiny spáchané zločineckou skupinou... Podľa § 24 ods. 1 Trestného poriadku úkony... v prípravnom konaní vykonáva súd, ktorý by bol príslušný na konanie o obžalobe... V prípade sťažovateľa došlo k zmene právnej kvalifikácie skutkov mu za vinu kladených príslušnými rozhodnutiami orgánov činných v trestnom konaní dňom 23. septembra 2013 (bližšie pozri bod 2, pozn.), pričom špecializovaný súd konal v predmetnej veci (o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby zo 16. septembra 2013) výsluchom sťažovateľa za prítomnosti jeho obhajcu 14. októbra 2013 a rozhodol o zamietnutí žiadosti sťažovateľa svojím uznesením sp. zn. Tp 81/2013 z 22. októbra 2013. Trestná vec sťažovateľa napadla špecializovanému súdu 26. septembra 2013, keď bola tomuto súdu predložená žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby

prostredníctvom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky. Z uvedených časových období je zrejmé, že v čase rozhodovania špecializovaného súdu o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby, bola v zmysle už citovaných zákonných ustanovení Trestného poriadku daná vecná príslušnosť tohto súdu na konanie. Námietky sťažovateľa o neprávoplatnosti rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní, ako aj účelovosti postupu všeobecných súdov vníma ústavný súd ako účelové a tendenčné v snahe doceliť prepustenie sťažovateľa z väzby, v dôsledku čoho ich hodnotí ako zjavne neopodstatnené.

43. K ostatnej námietke sťažovateľa vyjadrenej slovami jeho právneho zástupcu a spočívajúcej v tom, že „... proti... uzneseniu ŠTS zo dňa 22. 10. 2013 som podal sťažnosť aj ja, ako obhajca obvineného, a to v zákonnej lehote po oboznámení sa s predmetným uznesením ŠTS a to dňa 6. 11. 2013, pričom toto uznesenie mi bolo doručené dňa 5. 11. 2013. Avšak o tejto mojej sťažnosti aj napriek mojej urgencii zo dňa 13. 11. 2013 do dnešného dňa rozhodnuté nebolo“, ako aj na sťažovateľom poukázané závery vyplývajúce z nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 307/2011-27 zo 14. decembra 2011 ústavný súd v prvom rade konštatuje, že z jeho zistení vyplýva, že okolnosti, za akých rozhodol špecializovaný súd o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby v tejto veci, nekorešpondujú s postupom všeobecných súdov v konaní o žiadosti o prepustenie z väzby, ktoré podrobil kritike ústavný súd vo svojom náleze č. k. I. ÚS 307/2011-27 zo 14. decembra 2011. V sťažovateľovej veci totiž špecializovaný súd v zápisnici o výsluchu sťažovateľa uskutočnenom 14. októbra 2013 nerozhodol o ním podanej žiadosti o prepustenie z väzby (tak ako to bolo v prípade spomínaného nálezu, pozn.), takéto rozhodnutie o nej uskutočnil až samostatným rozhodnutím – uznesením sp. zn. Tp 81/2013 z 22. októbra 2013, ktoré bolo následne doručené sťažovateľovi 24. októbra 2013 a 5. novembra 2013 obhajcovi sťažovateľa. Napokon je potrebné poukázať aj na rozhodnutia ústavného súdu vo veciach vedených napr. pod sp. zn. III. ÚS 466/2010, II. ÚS 101/2013 či sp. zn. IV. ÚS 541/2013 v neposlednom rade už aj pre — v bode 20 tohto rozhodnutia — vyslovenej nedôvodnosti aplikácie čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne platí aj pre čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.) vo väzobných konaniach.

44. Podľa § 179 ods. 1 Trestného poriadku uznesenie treba oznámiť osobe, ktorej sa priamo dotýka, ako aj osobe, ktorá naň dala svojím návrhom podnet; uznesenie súdu sa oznámi aj prokurátorovi. Oznámenie sa robí buď vyhlásením uznesenia v prítomnosti toho, komu treba uznesenie oznámiť, alebo doručením rovnopisu uznesenia. Podľa § 179 ods. 3 Trestného poriadku... Ak je obvinený vo väzbe, vo výkone trestu odňatia slobody alebo na pozorovaní v zdravotníckom ústave, treba uznesenie, proti ktorému je prípustná sťažnosť, oznámiť obvinenému a jeho obhajcovi aj vtedy, ak obvinený nemá obmedzenú spôsobilosť na právne úkony.

Podľa § 187 ods. 1 Trestného poriadku sťažnosť sa podáva orgánu, proti ktorého uzneseniu smeruje, a to do troch dní od oznámenia uznesenia... Ak sa uznesenie oznamuje tak obvinenému, ako aj jeho zákonnému zástupcovi alebo obhajcovi, plyní lehota od toho oznámenia, ktoré bolo vykonané najneskoršie.

Podľa § 189 ods. 3 Trestného poriadku ak podáva sťažnosť prokurátor, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately alebo obhajca za obvineného alebo vo vlastnom mene, musí byť sťažnosť zároveň odôvodnená, s výnimkou sťažnosti prokurátora proti uzneseniu o nevzatí obvineného do väzby.

Podľa § 190 ods. 2 Trestného poriadku ak lehota na podanie sťažnosti už všetkým oprávneným osobám uplynula a sťažnosti sa nevyhovelo podľa odseku 1, predloží vec na rozhodnutie...

b) prokurátor alebo súd nadriadenému prokurátorovi alebo súdu.

45. Medzi záruky, ktoré garantuje čl. 5 ods. 4 dohovoru, nepochybne patrí aj právo obvineného predložiť súdu argumenty a vyjadrenia proti svojmu ponechaniu vo väzbe (napr. III. ÚS 84/06, III. ÚS 291/06), ako aj jeho právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (obdobne napr. III. ÚS 374/09). Taktiež ESLP vo svojej judikatúre konštatoval, že požiadavky zabezpečenia kontradiktórnej povahy konania a rešpektovania

„princípu rovnosti zbraní“ predstavujú základné procesné garancie („fundamental guarantees of procedure“) uplatniteľné vo veciach týkajúcich sa pozbavenia osobnej slobody (napr. rozsudok ESĽP z 21. októbra 1986 vo veci Sanches — Reisse c. Švajčiarsko, rozsudok ESĽP z 15. novembra 2005 vo veci Reinprecht c. Rakúsko). Vždy musia byť zaručené kontradiktórnosť konania a rovnosť zbraní (napr. rozsudok ESĽP z 25. marca 1999 vo veci Nikolova c. Bulharsko). V každom prípade však musí mať osoba vo väzbe možnosť predložiť argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe.

46. Jednou z procesných záruk pozbavenia osobnej slobody väzbou v súlade s čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy je aj právo obvineného podať sťažnosť proti uzneseniu prvostupňového súdu, v ktorej predloží súdu svoje argumenty proti uvaleniu väzby. Tomuto právu obvineného zodpovedá povinnosť súdu umožniť obvinenému uplatnenie jeho práv a rozhodnúť o sťažnosti v konaní v súlade so zákonom, t. j. Trestným poriadkom. Predpokladom úspešného uplatnenia ochrany základného práva podľa čl. 17 ústavy v konaní pred ústavným súdom je však riadne uplatnenie práva podať sťažnosť v konaní pred všeobecnými súdmi, t. j. domáhanie sa svojho práva v súlade so všetkými podmienkami ustanovenými zákonom pre tento typ konania. Obvinený, zvlášť v prípade, ak uplatňuje svoje práva za pomoci obhajcu, musí súčasne predvídať, že súd bude v konaní postupovať v časových limitoch, ktoré ustanovuje Trestný poriadok pre tento typ konania. Podľa § 2 ods. 6 Trestného poriadku ak tento zákon neustanovuje inak, orgány činné v trestnom konaní a súdy konajú z úradnej povinnosti. Väzobné veci sú povinné vybavovať prednostne a urýchlene. Na časové limity majúce svoj význam pri rozhodovaní všeobecných súdov vo väzobných veciach poukazoval aj samotný sťažovateľ, keď tvrdil, že *«Súd vychádzajúc z textu Dohovoru priznáva osobnej slobode mimoriadny význam. Právo na slobodu je veľmi dôležité v demokratickej spoločnosti pre jednotlivca, pričom v prípade osôb, ktoré sa nachádzajú vo väzbe, sa vyžaduje uprednostnenie a zvýšená starostlivosť (vec Wemhoff z roku 1968). Význam osobnej slobody jednotlivca sa prejavuje jednoznačne aj v použití pojmu „urýchlene“. Uvedené platí v plnom rozsahu aj vtedy ak sa koná v dvoch inštanciách. Pokiaľ sa týka dĺžky jednotlivých lehôt, v ktorých by mali byť veci rozhodnuté, tak to je z jednotlivých súdnych rozhodnutí zrejmé, že malo by ísť o 14 resp. 18 dní*

(Touroude proti Francúzsku z 3. 10. 2000) nie však už lehotu 23 dní (Rehbock proti Slovinsku z 28. 11. 2000) alebo lehotu 30 dní (G. B. a M. B. proti Švajčiarsku z 30. 11. 2000).

Dvojinštančnosť konania nezbavuje štát povinnosti plniť záväzky vyplývajúce z čl. 5 ods. 4 Dohovoru.

Do lehoty sa zásadne počíta celková doba konania, od podania žiadosti o prepustenie z väzby až po právoplatnosť rozhodnutia (Letellier proti Francúzsku z roku 1991).».

47. Ústavný súd pripomína, že pri poskytovaní individuálnej ochrany základných práv a slobôd nie je úlohou ústavného súdu vyjadriť sa „in abstracto“ k tomu, aký má byť správny výklad príslušnej zákonnej úpravy, alebo k tomu, aký postup a prostriedky má všeobecný súd zvoliť na svoj postup. Úlohou ústavného súdu je len preskúmať, či v konkrétnych okolnostiach rozhodovania bol postup a rozhodnutie súdu zlučiteľný s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 67/03).

48. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu, ktoré spočíva okrem iného na interpretácii právnych predpisov z hľadiska ich účelu a zmyslu, pričom pri riešení (rozhodovaní) konkrétnych prípadov sa nesmie opomínať, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07). Priorizovanie formálnych požiadaviek vyplývajúcich z noriem bežného zákonodarstva (formálne poňatie právneho štátu) môže totiž v konkrétnych súdnych konaniach (alebo iných právom upravených konaniach pred orgánom verejnej moci) viesť k rozhodnutiam, ktoré budú v zjavnom rozpore s účelom a zmyslom príslušnej právnej úpravy.

49. Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ pri svojom vypočutí 14. októbra 2013 pred sudcom špecializovaného súdu v primeranom rozsahu predniesol svoje výhrady proti

svojmu väzobnému stíhaniu, ako aj na ním predstreté dôvody nadviazala argumentácia jeho obhajcu, ktorá je v spojení s argumentáciou sťažovateľa predstretou aj v podaných sťažnostiach z 25. októbra 2013 a 5. novembra 2013 po obsahovej stránke totožná. Ústavný súd výslovne poukazuje na to, že porovnaním sťažnosti podanej obhajcom sťažovateľa z 25. októbra 2013 (resp. sťažovateľom prostredníctvom zvoleného obhajcu) ešte v čase pred doručením napadnutého rozhodnutia špecializovaného súdu obhajcovi sťažovateľa a sťažnosti, ktorú podal obhajca sťažovateľa v čase po doručení napadnutého rozhodnutia špecializovaného súdu jeho osobe z 5. novembra 2013 (o ktorej má v súčasnom období podľa názoru obhajcu sťažovateľ prebiehať konanie, pozn.), vyplýva nielen obsahová zhoda, ale úplne rovnaká slovná argumentácia (výslovne do posledného písmena rovnaká, pozn.), a to navyše rovnaká ako v predchádzajúcich podaniach sťažovateľa, ako sám tvrdí, „Čo sa týka dôvodov, plne sa pridriavam dôvodov uvedených v našej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu zo dňa 16. 9. 2013 a v zápisnici ŠTS pri rozhodovaní o žiadosti zo dňa 14. 10. 2013.“. Je teda zrejmé, že sťažovateľ aj za odbornej právnej pomoci svojho obhajcu mal možnosť predniesť vo veci konajúcim všeobecným súdom všetky svoje argumenty a výhrady proti svojmu väzobnému stíhaniu, ktoré mnohonásobne opakoval. Z materiálneho hľadiska (pozri bod 48, pozn.) sťažovateľ nepredložil v sťažnosti z 5. novembra 2013 také argumenty, ktoré by neboli vo veci konajúcim súdom známe a boli by spôsobilé privodiť zásadné prehodnotenie tých skutkových a právnych okolností, ktoré súdy brali do úvahy pri rozhodovaní o zotrvaní sťažovateľa vo väzbe. Tým, že sťažovateľ (z hľadiska formálneho, pozn.) podal proti uzneseniu špecializovaného súdu sp. zn. Tp 81/2013 z 22. októbra 2013 sťažnosť prostredníctvom svojho právneho zástupcu, bolo v súlade s dohovorom a ústavou uplatnené jeho právo predložiť súdu argumenty a vyjadrenia proti svojmu ponechaniu vo väzbe vrátane rovnosti zbraní a kontradiktórnosti konania.

50. Z pohľadu ústavného súdu nemožno najvyšší súd „obviňovať“ z toho, že rozhodol urýchlene vo väzobnej veci, keďže mu to ukladá ústava aj dohovor. Ústavnému súdu sa predmetná situácia javí tak, že najvyšší súd pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa proti napadnutému rozhodnutiu špecializovaného súdu musel mať na pamäti v podstate

konflikt dvoch práv, a to práva na urýchlené rozhodovanie o väzbe (dodržanie lehôt podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, na ktoré aj poukázal sťažovateľ v bode 46, pozn.) a práva na predloženie argumentov prostredníctvom obhajcu súdu proti jeho väzbe. Ústavný súd už judikoval, že nemožno úspešne namietat' porušenie určitého ústavou alebo medzinárodnou zmluvou garantovaného práva alebo slobody takým postupom dotknutého všeobecného súdu, ktorý by mohol mať za následok porušenie iného ústavou, resp. medzinárodnou zmluvou garantovaného práva alebo slobody (m. m. IV. ÚS 62/08, II. ÚS 76/2011).

51. Na základe uvedených skutočností a dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu, ako aj s prihliadnutím na svoju judikatúru, podľa ktorej možno za zjavne neopodstatnenú sťažnosť považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. IV. ÚS 66/02, III. ÚS 263/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 198/07), ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd nemohol zaoberať ďalšími návrhmi sťažovateľa na ochranu ústavnosti (zrušenie napadnutých rozhodnutí najvyššieho súdu a špecializovaného súdu, prepustenie sťažovateľa z väzby), keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

52. Nad rámec svojej argumentácie ústavný súd k sťažnostným výhradám sťažovateľa týkajúcim sa nedostatkov v postupe orgánov činných v trestnom konaní vo fáze prípravného konania (bližšie pozri bod 3.1, pozn.) pripomína svoju už ustálenú judikatúru, podľa ktorej z princípu subsidiarity vyplýva, že trestné konanie je od svojho začiatku až po koniec procesom, v rámci ktorého sa pri vykonávaní jednotlivých úkonov môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní, ako aj v predmetnej veci konajúcich všeobecných súdov naprávať, resp. korigovať jednotlivé pochybenia, ku ktorým došlo v predchádzajúcich štádiách trestného konania. Preto spravidla až po právoplatnom skončení trestného konania možno na ústavnom súde namietat' také pochybenia príslušných orgánov verejnej moci, ktoré neboli odstránené v jeho dovtedajšom priebehu a ktoré mohli

vo svojich dôsledkoch spôsobiť porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 166/2010, m. m. tiež II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07).

53. V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že platná právna úprava trestného konania umožňuje sťažovateľovi ako obvinenému a prípadne aj v ďalšom štádiu trestného konania (napr. po prípadnom podaní obžaloby ako obžalovanému v rámci uplatnenia práva na obhajobu) právne účinným spôsobom namietat' porušenie svojich základných práv a slobôd, ku ktorým malo dôjsť podľa jeho názoru v dôsledku protiprávneho postupu orgánov činných v trestnom konaní v predmetnej trestnej veci. Súd prvého stupňa sa touto námietkou musí zaoberať pri predbežnom prerokovaní obžaloby (§ 243 a nasl. Trestného poriadku). Tak ako súd prvého stupňa, ktorý bude oprávnený konať a rozhodovať v trestnej veci sťažovateľa, aj odvolací súd v prípade podania odvolania v predmetnej trestnej veci sú súdmi s plnou jurisdikciou, v ktorých právomoci je posúdenie všetkých relevantných skutkových aj právnych okolností prípadu vrátane zákonnosti a ústavnosti postupu orgánov prípravného konania v trestnej veci sťažovateľa v štádiu trestného stíhania predchádzajúcemu podaniu obžaloby (obdobne napr. III. ÚS 75/05, III. ÚS 109/05 alebo II. ÚS 294/06).

54. Taktiež ústavný súd poukazuje na § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde, z ktorého vyplýva, že je viazaný návrhom na začatie konania... V súlade s § 20 ods. 3 v spojení s § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde je teda ústavný súd oprávnený rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého presne označil za porušovateľa svojich základných práv a slobôd, vrátane naplnenia požiadavky presného označenia/špecifikácie porušených základných práv a slobôd (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05). Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov je advokát povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Ústavný súd konštatuje, že v petite sťažovateľom podanej sťažnosti, predovšetkým z jeho bodov 1 až 5 (bližšie pozri bod 4, pozn.), ktorá bola ako celok koncipovaná zvoleným právnym zástupcom, absentuje

presné označenie napadnutých rozhodnutí najvyššieho súdu a špecializovaného súdu, ktorými malo dôjsť k porušeniu označených základných práv a slobôd, a aj tento nedostatok mohol byť dôvodom na odmietnutie sťažnosti z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. augusta 2014